

ประกาศจุฬาราชมนตรี

เรื่อง ข้อชี้แจงเรื่องการขาดละหมาดวันศุกร์ (ญุมอะฮ์) เกินกว่า ๓ ครั้ง

ตามที่ได้มีประกาศจุฬาราชมนตรีให้ชาวไทยมุสลิมทั่วราชอาณาจักรงดการละหมาดญุมอะฮ์และการละหมาดวันศุกร์ที่มีสยิดและหรือสถานที่ซึ่งมีการจัดละหมาดทั้งสองในชุมชน โดยให้ละหมาดที่บ้านและละหมาดดุฮ์รี ๔ รอกาอัต แทนการละหมาดวันศุกร์นั้น ทั้งนี้ นับตั้งแต่การออกคำประกาศเป็นต้นมาจนกว่าสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) จะเข้าสู่ภาวะอันเป็นปกติหรือมีคำประกาศเปลี่ยนแปลงเป็นอย่างอื่น ความเป็นที่ทราบโดยทั่วกันแล้วนั้น บัดนี้มีพี่น้องมุสลิมไทยบางส่วนเกิดความกังวลเกี่ยวกับกรณีการขาดละหมาดวันศุกร์ติดต่อกัน ๓ ครั้ง เกรงว่าจะตกเป็นผู้ประพฤติบาปใหญ่และถูกบันทึกว่าเป็นชนผู้กัลบัลกอก (มุนาฟิก) ตามที่มีตัวบทหลักฐานทางศาสนาระบุไว้ สำนักจุฬาราชมนตรีจึงขอชี้แจงให้เป็นที่ทราบโดยทั่วกัน ดังนี้

๑. การละหมาดวันศุกร์ในภาวะปกติ เป็นศาสนกิจจำเป็น (ฟิรฎอฮ์) สำหรับบุคคลที่เข้าเกณฑ์บังคับตามบัญญัติของศาสนา (มุกลัฟ) ซึ่งมีไขกลุ่มบุคคลที่มีอุปสรรคและความขัดข้อง (อัศฮาบูล อะอฺฮาร) อันเป็นเหตุให้ได้รับการยกเว้นหรืออนุโลมไม่ต้องละหมาดวันศุกร์ (กิตาบอัล-มััจญ์มูฮ์ ชัรหุลมุฮ์ซัซซับ; อัน-นะวะวีย์ ๔/๓๑๗, หาซียะห์ อัชชะยค์ อิบรอฮีม อัล-บัยฎูรีย ๑/๔๐๖)

๒. การละหมาดญุมอะฮ์และการละหมาดวันศุกร์ที่มีสยิดในภาวะไม่ปกติ ซึ่งมีอุปสรรคและความขัดข้อง (อัล-อะอฺฮาร) เกิดขึ้นในหมู่สัปปุรุษ เช่น ความหวาดกลัวหรือความเจ็บป่วย เป็นต้น ย่อมเป็นเหตุให้งดการละหมาดญุมอะฮ์และการละหมาดวันศุกร์ที่มีสยิดได้ นักปราชญ์ในมัซฮับอัชชาฟีอียะห์ ระบุว่า :

" كُلُّ عَدْرٍ سَقَطَتْ بِهِ الْجَمَاعَةُ فِي غَيْرِ الْجُمُعَةِ سَقَطَتْ بِهِ الْجُمُعَةُ ... "

“ทุกอุปสรรคความขัดข้องที่การละหมาดญุมอะฮ์ (ในกรณีอื่นจากการละหมาดวันศุกร์) ตกไปด้วยข้ออุปสรรคขัดข้องนั้น การละหมาดวันศุกร์ย่อมตกไปด้วยข้ออุปสรรคขัดข้องนั้น” (กิตาบ อัล-มััจญ์มูฮ์; อัน-นะวะวีย์ ๔/๓๒๓)

/ เป็นที่ทราบกันว่า...

เป็นที่ทราบกันว่า ปัจจุบันสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ได้ลุกลามไปทั่วประเทศแล้ว สถานการณ์มีความรุนแรงมากขึ้นตามลำดับ ด้วยจำนวนผู้ติดเชื้อที่เพิ่มขึ้นและมีผู้เสียชีวิตจำนวนมากมีใช้น้อย นักปราชญ์ในกลุ่มประเทศมุสลิมต่างก็มีคำวินิจฉัย (ฟัตวา) สอดคล้องกันว่า ให้มุสลิมกักตัวอยู่ในเคหสถานและงดการละหมาด ญะมาอะห์และละหมาดวันศุกร์ที่มีสยิด ในยามนี้จึงไม่มีข้ออุปสรรคขัดข้องใด ๆ ตามบัญญัติของศาสนาที่ชัดเจนและส่งผลกระทบต่อชีวิตของผู้คนมากไปกว่าสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) จึงขอให้พี่น้องมุสลิมในประเทศไทยมีความเคร่งครัดในการปฏิบัติตามคำประกาศจุฬาราชมนตรีและปฏิบัติตามมาตรการต่าง ๆ ที่ออกประกาศโดยหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องด้วยความเคร่งครัดและพร้อมเพรียงกัน

๓. กรณีการขาดละหมาดวันศุกร์ที่มีสยิดติดต่อกัน ๓ ครั้งนั้น มีตัวบทหลักฐานระบุไว้ดังนี้

๓.๑ "مَنْ تَرَكَ ثَلَاثَ جَمْعٍ تَهَاوُنًا بِهَا طَبَعَ اللَّهُ عَلَى قَلْبِهِ"

ความว่า “ผู้ใดละทิ้ง ๓ (การละหมาด) วันศุกร์อันเนื่องจากการดูแล (อิฮานะห์) ต่อการละหมาดวันศุกร์ เอกองคัลลอฮฺทรงผนึกเหนือหัวใจของผู้นั้นแล้ว”

(บันทึกโดย อะห์มัด ๓/๔๒๔, ออบูดาวูด ๑/๑๐๕๒, อัตติรมิซีย์ ๒/๕๐๐, อิบน์ มาญะฮ์ ๑/๑๑๒๕, อัล-หากิม ๑/๒๘๐ จากท่านอบี อัล-ญะฮัด (ร.ฎ.) เป็นหะดีษหะซัน เศาะหีห์)

พระวจนะบทนี้ระบุถึงเหตุแห่งการละทิ้งละหมาดวันศุกร์ ๓ ครั้ง เนื่องจากการดูแล (อิฮานะห์) และการไม่ตระหนักถึงความสำคัญของการละหมาดวันศุกร์ซึ่งส่งผลให้หัวใจถูกปิดผนึก การประกาศให้งดการละหมาดวันศุกร์ที่มีสยิดซึ่งอาจจะมากเกินไปกว่า ๓ ครั้ง เป็นผลมาจากเกิดอุปสรรคขัดข้อง (อูซร์) ที่ศาสนามีบัญญัติอนุโลมหรือยกเว้นไว้ดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น มิได้เกิดจากการดูแลและการกระทำที่เบาความต่อสถานะอันสูงส่งและความประเสริฐของการละหมาดวันศุกร์ การงดละหมาดวันศุกร์ซึ่งอาจจะมีมากกว่า ๓ ครั้ง ในสถานการณ์ขั้นรุนแรงของการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) จึงเป็นสิ่งที่สามารถกระทำได้และไม่มีโทษตามที่พระวจนะบทนี้ระบุไว้

๓.๒ "مَنْ تَرَكَ الْجُمُعَةَ ثَلَاثًا مِنْ غَيْرِ عَذْرٍ فَهُوَ مُنَافِقٌ"

ความว่า “ผู้ใดละทิ้งการละหมาดวันศุกร์ ๓ ครั้งอันเนื่องมาจากไม่มีอุปสรรค ข้อขัดข้องใด ๆ ผู้นั้นก็คือผู้ที่กลับกลอก” (คัดสายรายงานโดย อิบน์คุซัยมะห์ ๓/๑๘๕๗, อิบน์หิบบาน ๑/๒๕๘ จากท่านอบี อัล-ญะอ์ด (ร.ฎ.) มีสายรายงานหะซัน เศาะฮีห์)

พระวจาณะบทนี้ระบุชัดเจนว่าบุคคลจะเป็นผู้กลับกลอก (มุนาฟิก อะมะลีย์) ด้วยการละทิ้งการละหมาดวันศุกร์โดยไม่มีอุปสรรคขัดข้องมารองรับ แต่ในกรณีสถานการณ์ปัจจุบันมีอุปสรรคขัดข้องที่จำต้องงดการละหมาดวันศุกร์ที่มีสยิด จึงไม่เข้าข่ายอยู่ภายใต้ความของพระวจาณะบทนี้

๓.๓ "مَنْ تَرَكَ الْجُمُعَةَ مِنْ غَيْرِ ضَرُورَةٍ طَبَعَ اللَّهُ عَلَى قَلْبِهِ وَجَعَلَ قَلْبَهُ قَلْبٌ مُنَافِقٌ" وفي رواية "كُتِبَ مِنَ الْمُنَافِقِينَ"

ความว่า “ผู้ใดละทิ้งการละหมาดวันศุกร์ ๓ ครั้งโดยไม่มีความเป็น (ในชั้นอุกฤษฏ์) เอกองค์อัลลอฮฺทรงปิดผนึกเหนือหัวใจของผู้นั้นแล้ว และทรงบันดาลให้หัวใจของผู้นั้นเป็นหัวใจของผู้กลับกลอก” และในกระแสรายงานหนึ่งระบุว่า “ผู้นั้นได้ถูกบันทึกว่าเป็นส่วนหนึ่งจากบรรดาผู้กลับกลอก” (บันทึกโดยอะหมัดด้วยสายรายงานที่หะซัน, อิบน์มาญะฮ์ ด้วยสายรายงานญะอ์ด, อัล-หะกิม ๑/๒๙๒ เป็นหะดีษหะซัน เศาะฮีห์, ดู อัซ-ชะวาอิร อะนิกติรอฟิลกะบาอิร : อิบน์หะญัวร์ อัล-ฮัยตะมีย์ ๑/๒๘๕)

พระวจาณะบทนี้ระบุชัดว่า ผู้ที่เอกองค์อัลลอฮฺจะทรงปิดผนึกหัวใจและบันดาลให้หัวใจของผู้นั้นเป็นหัวใจของผู้กลับกลอก ตลอดจนผู้นั้นถูกบันทึกอยู่ในกลุ่มชนผู้กลับกลอกเมื่อบุคคลนั้นมีเจตนาละทิ้งการละหมาดวันศุกร์ ๓ ครั้งติดต่อกัน (ดู พัยฎุลเกาะดีร; อัล-มุนาวีย์ ๖/๑๐๓ คำอธิบายหะดีษเลขที่ ๘๕๙๐) โดยไม่มีความเป็นในชั้นอุกฤษฏ์ (ฎะฮะรฺเราะฮฺ) แต่ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ขณะนี้เข้าขั้นวิกฤติแล้ว การงดละหมาดญะมาอะฮ์และละหมาดวันศุกร์ที่มีสยิดกลายเป็นความจำเป็นอย่างยิ่งยวดเพื่อมิให้เกิดการรวมตัวกันของสัปบุรุษ และการกักตัวอยู่บ้านในยามนี้เป็นมาตรการหนึ่งในการลดการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19)

/ สำนักจุฬาราชมนตรีจึงขอชี้แจง...

สำนักจุฬาราชมนตรีจึงขอชี้แจงให้พี่น้องมุสลิมไทยทั่วประเทศได้รับทราบและเกิดความเข้าใจโดยทั่วกันว่า ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ซึ่งยังคงวิกฤติอยู่ในขณะนี้มีความจำเป็นที่จำต้องคงคำประกาศงดการละหมาดญะมาอะห์และการละหมาดวันศุกร์เอาไว้ดังเดิม และได้โปรดวางใจพร้อมมีความเข้าใจอย่างถูกต้องว่า การขาดละหมาดวันศุกร์ ๓ ครั้งหรือมากกว่าในสถานการณ์อันเป็นภัยบะลาฮ์นี้ไม่มีผลทำให้เกิดโทษและบาปใด ๆ ตามหลักบัญญัติของศาสนา และขอให้เคร่งครัดตามคำประกาศที่รับทราบโดยทำการละหมาดที่บ้านทั้งละหมาดฟัรฎูและสุนัต และร่วมขออ้อจากเอกองค์อัลลอฮ์ได้ทรงบันดาลให้ภัยบะลาฮ์นี้สิ้นสุดลงในเร็ววัน เพื่อที่เราทั้งหลายจะได้ประกอบคุณงามความดีในเดือนรอมฎอนที่จะมาถึงด้วยความปลอดภัย

จึงประกาศให้ทราบโดยทั่วกัน

ประกาศ ณ วันที่ ๗ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๓

(นายอาคิส พิทักษ์คุมพล)

จุฬาราชมนตรี